

Co nám přináší či nepřináší komedie Tenor na roztrhání ?

Od tzv. bulvární komedie zpravidla nemůžeme očekávat, že se bude dotýkat velkých témat, která by nás nutila k zamyšlení. Jejím evidentním cílem je především pobavit prostřednictvím slovní či situační komiky, často kombinací toho obojího. Pro čtenáře a diváka, který se nespokojí jen s obvyklým „evergreenem“ záměn, převleků, schovávání se, atd., zkrátka směřováním od chaosu k postupnému vyjasnění situace, je vždy příjemným překvapením, když má v sobě hra ještě něco navíc. Takovým příkladem může být Veberův Blbec k večeři, kde překročení, řekněme, etického řádu, vede po zásluze k pádu toho, kdo jej porušuje. Ustřední postava- Francois Pignon - přichází do bytu intelektuálního snoba a egoisty, který nemá žádné zábrany v tom, aby se krutě bavil na cizí účet. O tom, kdo je zde pravým hlupákem, si jistě udělá každý obrázek. Takto postavená hra však nemusí být přes svůj skrytý mravní apel nijak nudná. Veberově Blbci k večeři nechybí slovní ani situační komika a ještě je zde obsažen zmíněný „přesah“.

Tenor na roztrhání je situační komedie „ feydauovského“ stylu. V jejím případě nelze mluvit o přesahu nebo mravním apelu, či jakkoli to nazveme. To, co je pro ní nejdůležitější, je v první řadě situace. Přesto je zde však patrná snaha podívat se na určité otázky, především ty, které se týkají divadla, s nadsázkou a humorem.

O čem tedy hrát tuto komedii? Dle vlastních slov autora můžeme hlavní téma hledat ne v Titovi , tedy v světově proslulém tenoru i původci veškerých komplikací, ale překvapivě v postavě Maxe. Tak trochu prvoplánově se hvězdná cesta přehlíženého asistenta ředitele operní společnosti ubírá ke splnění amerického snu. Tento mladík je podle Ludwiga zosobněním obrovského potenciálu, ale nedostatek sebevědomí mu brání v tom, aby naplno prokázal svůj talent. Setkání s Titem Merellim, ke kterému nemá zprvu nejlepší vztah, je pro něho navzdory tomu osudové. Objevuje v sobě skryté pěvecké možnosti a konečně dostává šanci říci světu co v něm doopravdy je. Autorovo poselství skrze Maxův příběh je jasné : Všichni můžeme zazářit, pokud v sobě najdeme sílu. Ale je skutečně náš skrytý potenciál a odvaha jej uplatnit hlavním tématem této komedie? Vzhledem k tomu, že nás zavádí do divadelního prostředí, není zde například daleko důležitějším motivem a současně i nástrojem komiky kult hvězd a fanatika jejich fanoušků? V clevelandském apartmánu se to takovými

„divadelními nadšenci“ jenom hemží. Max a Saunders mají oprávněný strach z toho, že když nevystoupí slavný Tito Merelli, budou terčem násilného zúctování nenáviditelného publika. A Tito Merelli zvaný Il Stupendo je na jevišti skutečně oním hrdinným tenorem, jehož všichni obdivují, ovšem v civilu je spíše dobrosrdečný, trochu přihlouplý chlapík, který se rád dobře nají a napije. Všechno je zde přehnané a nadsazené jako v každé bulvární komedii, ale to neznamená, že by to bylo zcela nemožné.

A jak v tom celém figuruje opera? Opomineme-li základní fakt, že se celá komedie „točí“ okolo operní společnosti, je jasné, že možnost nahlédnout pod pokličku okázalého světa opery nabízí Ludwigovi řadu možností, jak vytvořit komiku na základě některých zažitých představ o ní. Prekérní situace, v níž se ocitá místní *GRAND OPERA COMPANY*, tedy fakt, že slavná hvězda dnešního večera prostě nevystoupí, je šibalsky vyřešena utajenou náhradou. Nad tím vším se však jako hrozba vznáší mýtus neúprosného operního publika, které chyby rozhodně neodpouští a v krajním případě může sólistu „ukamenovat k smrti“. Obecně zde platí převládající snaha zlehčit vážnost a teatralitu tohoto uměleckého žánru. Zoufalý Tito Merelli se poté, co ho opustí žena, snaží sprovodit ze světa probodnutím vidličkou, na což Max reaguje výstižnými slovy: „*Tito, tohle není opera, položte to !*“. Předsedkyně operní společnosti si plete příběh Bohémy s La Traviatou, jakoby operní libreto byla tak natolik stejná a banální, že není žádný problém smíchat je dohromady. „*On, ho sice miluje, ale opustí ho kvůli protivnému tatínkovi. Pak pořádají bál, on zvrací do dlaní, ona ho hladí po hlavě, on křičí nadšením a ona pohotově umírá na souchotiny.*“ Tak zní stručná charakteristika La Traviaty. Hra je „prošpikována“ slavnými operními duety a áriemi, jejichž obsah až na výjimky často nesouvisí s děním. Můžeme připustit autorovu myšlenku, že zpěv je tu prostředkem k lepšímu vyjádření toho, co doopravdy cítíme. To je opět případ Maxe, jehož stydlivost, nervozita a zmatenost, která ho omezuje v běžné komunikaci, se kompenzuje ve chvíli, kdy začne zpívat. Své milé, poté co si uvědomí, že v rozhovoru s ní „přestřelil“, zapěje Radamesovu zamilovanou árii z Aidy, což je pro něj k vyjádření toho co cítí mnohem lehčí, než kdyby stejný obsah formuloval slovy. Na těchto několika příkladech tedy můžeme vidět jakým vším způsobem si Ken Ludwig hraje s bezpochyby velmi divácky vděčnou tématikou opery. Jistá podbízivost je ale rysem každé bulvární komedie, takže mu v tomto směru není co vyčítat.

S hodnocením bulvární komedie a posuzováním kvality jejího námětu je to těžší než u jiných dramatických textů, které mají obvykle vyšší ambice. Je zpravidla myšlenkově nenáročná, ale

za to důmyslně propracovaná co se týče technické stavby. Musíme tedy přimhouřit oko a vzít na vědomí její primární úkol- pobavit diváka. V Tenoru na roztrhání není třeba hledat žádné převratné myšlenky. Divák jistě po shlédnutí této komedie neodejde z divadla s tím, že by začal přemýšlet o sobě samém a o životě obecně. A těžko říci zda „dojímavý“ příběh nesebevědomého Maxe, vydávajícího se na cestu poznání vlastní ceny , který podle autora může být při troše snažení zřejmě i naším příběhem, je zrovna tím, co si z této komedie odnese. Jak již bylo řečeno, „otázky“ týkající se divadla - kult hvězd, fanatika jejich fanoušků a humorný vhled do světa opery, plní svůj účel dostatečně. A co Tenoru na roztrhání rozhodně nelze upřít, je řemeslnost, technická propracovanost, bez které se neobejde žádná situační komedie. Neméně v případě, kdy je prostor navržen tak, abychom mohli simultánně vnímat co se děje v dvou místnostech, přičemž postavy se sobě záměrně vyhýbají nebo o sobě vůbec neví. O schovávání , záměny, převleky, atd. zde rozhodně není nouze a kvalitní dveře jsou tu skutečně zapotřebí. Ale to už je jiná kapitola.